

Силабус курсу:

ОБЛІК ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

**СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ**

Ступінь вищої освіти: магістр

Спеціальність: 071 «Облік і оподаткування»

Рік підготовки: 1

Семестр викладання: осінній

***Кількість кредитів
ЄКТС:*** 3

Мова(-и) викладання: українська

***Вид семестрового
контролю*** залік

Автор курсу та лектор:

к.е.н., доц., Манухіна Марта Юріївна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

доцент кафедри обліку і оподаткування

посада

marta.manukhina@gmail.com

+38-050-575-81-
71

За розкладом

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу:

Навчальна дисципліна «Облік зовнішньоекономічної діяльності» буде корисна майбутнім фахівцям з обліку, аудиту та оподаткування для набуття знань та практичних навичок щодо специфіки бухгалтерського та податкового обліку операцій зовнішньоекономічної діяльності, набуття умінь документального забезпечення та відображення зовнішньоекономічних операцій у системі рахунків бухгалтерського обліку, відображення у фінансовій звітності результатів їх здійснення. Дисципліна дозволяє набути знання з питань обліку найпоширеніших фінансових та господарських операцій, що застосовуються у зовнішньоекономічних відносинах суб'єктів господарювання України з іноземними контрагентами в межах правового поля та на підставі первинних документів. Вивчення теоретичних та практичних особливостей ЗЕД підприємства є підґрунтям для нарощування матеріального та нематеріального капіталу, сприяє приймати виважені управлінські рішення на основі світового досвіду господарювання, що забезпечує розвиток підприємства в умовах ринкових відносин. Мета курсу – отримання знань та практичних навичок щодо специфіки бухгалтерського та податкового обліку операцій при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності суб'єктами господарювання та відображення у фінансовій звітності результатів їх здійснення.

Результати навчання:

Знання: результатами навчання є опанування та отримання теоретичних і практичних навичок які дозволять інтегрувати в собі попередньо здобуті знання з різних галузей економіки та управління, на основі чого здобувачі вищої освіти зможуть оволодіти теоретичними знаннями та одержати практичні навички щодо змісту та особливості зовнішньоекономічної діяльності як об'єкта бухгалтерського обліку і аналізу; особливості обліку валютно-фінансових операцій; особливості обліку розрахункових операцій у ЗЕД; особливості обліку експортно-імпортних операцій; особливості документального оформлення операцій при зовнішньоекономічній діяльності; особливості зовнішньоекономічного договору; особливості оподаткування експортно-імпортних операцій; методи аналізу фінансового стану підприємств-суб'єктів ЗЕД.

Вміння: визначати зміни у правилах обліку зовнішньоекономічних операцій; здійснювати облік валютно-фінансових операцій; аналізувати зміст основних форм розрахунків та здійснювати облік розрахункових операцій; здійснювати облік експортних та імпортних операцій; формувати ціну експортного товару; визначати облікову вартість імпортних товарів; аналізувати фінансовий стан підприємств-суб'єктів ЗЕД з метою прийняття управлінських

рішень, спрямованих на поліпшення фінансового стану за звітний період; формувати фінансові та інші форми звітності; складати та заповнювати документи, що супроводжують зовнішньоекономічні операції.

Передумови до початку вивчення:

Передумовою вивчення дисципліни «Облік зовнішньоекономічної діяльності» є знання з дисциплін: «Бухгалтерський облік (загальна теорія)», «Фінансовий облік 1, 2», «Менеджмент», «Міжнародна економіка», «Облік і звітність в оподаткуванні», «Економіка підприємств».

Мета курсу (набуті компетентності)

В наслідок вивчення даного навчального курсу здобувач вищої освіти набуде наступних компетентностей:

1. Здатність до відображення інформації про господарські операції суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності в фінансовому та управлінському обліку, їх систематизації, узагальнення у звітності та інтерпретації для задоволення інформаційних потреб осіб, що приймають рішення.
2. Застосовувати знання права та податкового законодавства в практичній діяльності суб'єктів ЗЕД;
3. Організувати податковий, первинний, аналітичний та синтетичний обліки зовнішньоекономічних операцій застосовувати теоретичні, методичні і практичні підходи щодо організації обліку, контролю, планування та оптимізації податкових розрахунків.
4. Застосовувати теорію, принципи та методи організації обліку зовнішньоекономічної діяльності.
5. Формувати концептуальні положення застосування знань з обліку і аналізу зовнішньоекономічних операцій у господарській діяльності підприємства та обґрунтовувати їх роль у здатності до аналітичного мислення і залученні комплексного підходу до виконання своїх обов'язків у сфері ЗЕД.

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1.	Особливості регулювання та обліку операцій зовнішньоекономічного характеру для підприємств	2/2	Зміст зовнішньоекономічної діяльності та зовнішньоторговельних операцій. Принципи, суб'єкти та форми (види) ЗЕД в Україні. Завдання бухгалтерського обліку ЗЕД. Вимоги щодо організації та здійснення ЗЕД. Основні напрямки обліку зовнішньоекономічної діяльності, задачі, види облікової інформації. Сутність обліково-аналітичної інформації. Основна документація з обліку зовнішньоекономічної діяльності.	Участь в обговоренні Аналіз ситуацій Тести Обговорення рефератів
2.	Договірні відносини зовнішньоекономічної діяльності.	2/2	Поняття та види зовнішньоекономічних договорів (контрактів). Основні положення міжнародних контрактів та особливості відображення інформації в системі бухгалтерського обліку. Особливості укладання та виконання договорів зовнішньоторгових операцій. Зовнішньоекономічний контракт (зміст, будова, терміни, категорії та документація) як основне джерело інформації для відображення у бухгалтерському обліку операцій, що є предметом контракту. Характеристика базисних умов.	Участь в обговоренні Практичні вправи Аналіз ситуацій Тести Індивідуальні завдання
3.	Загальні вимоги до експортно-імпортних операцій.	1/1	Види цін у ЗЕД. Порядок формування цін. Види митних платежів і методи визначення митної вартості. Митне оформлення при здійсненні експортно - імпортних операцій.	Участь в обговоренні Практичні вправи Аналіз ситуацій Тести Індивідуальні завдання
4.	Облік експортних операцій.	2/2	Загальні поняття обліку експортних операцій. Загальна характеристика митного режиму експортних операцій. Бухгалтерський облік експорту товарів за умови прямого виходу підприємства на зовнішній ринок. Облік експорту робіт, послуг. Облік авансових платежів та гарантійних (дзеркальних) сум. Облік експорту товарів на умовах комерційного кредиту. Облік продажу експортних товарів через посередника, трейдера. Документальне забезпечення облікових операцій. Оподаткування експортних операцій.	Участь в обговоренні Практичні вправи Аналіз ситуацій Тести Індивідуальні завдання
5.	Облік імпортних операцій	2/2	Загальні поняття імпортних операцій. Загальна характеристика митного режиму імпортних операцій. Терміни проведення розрахунків за імпортними операціями. Синтетичний й аналітичний облік імпортних операцій. Облік імпорту робіт, послуг. Документальне забезпечення облікових операцій.	Участь в обговоренні Практичні вправи Аналіз ситуацій Тести Індивідуальні завдання
6.	Облік валютно-фінансових операцій у	2/2	Поняття іноземної валюти та порядок її ліцензування. Іноземна валюта та інші	Участь в обговоренні

№	Тема	Години (Л/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
	зовнішньоекономічній діяльності		активи, виражені в іноземній валюті — особливості обліку на рахунках бухгалтерського обліку. Рахунки в банках в іноземній валюті. Організація та відображення в обліку міжнародних розрахунків згідно з умовами контракту: банківський переказ, документарний акредитив, документарне інкасо; факторингові операції. Курсові різниці та їх відображення в обліку та звітності. Облік купівлі іноземної валюти. Облік продажу іноземної валюти.	Практичні вправи Аналіз ситуацій Тести Індивідуальні завдання
7.	Облік консигнаційних та комісійних операцій.	1/1	Поняття консигнаційних та комісійних операцій. Облік консигнаційних операцій у ЗЕД: відображення консигнаційних операцій в обліку у консигнанта-експортера; відображення господарських операцій в обліку у консигнатора-резидента. Облік комісійних операцій у ЗЕД: відображення експорту в обліку за договором комісії між комітентом-резидентом і комісіонером-нерезидентом; відображення імпорту в обліку за договором комісії у комітента-резидента.	Участь в обговоренні Практичні вправи Аналіз ситуацій Тести Індивідуальні завдання
8.	Облік операцій з давальницькою сировиною.	1/1	Основні поняття операцій з давальницькою сировиною. Особливості укладання договорів на переробку давальницької сировини. Документальне забезпечення операцій з давальницькою сировиною. Бухгалтерський облік операцій з давальницькою сировиною. Різні види здійснення операцій з давальницькою сировиною: експорт давальницької сировини, імпорт, реалізація готової продукції у країні перероблення, у третіх країнах, повернення в країну замовника, спільна реалізація готової продукції, компенсація витрат за перероблення сировини. Відповідальність за порушення порядку здійснення операцій з давальницькою сировиною.	Участь в обговоренні Практичні вправи Аналіз ситуацій Тести Індивідуальні завдання
9.	Облік бартерних операцій.	1/1	Поняття бартерних операцій та особливості їх оформлення. Визначення зовнішньоекономічного бартеру та основні вимоги до його здійснення. Механізм оцінки товарообмінних операцій. Бухгалтерський облік бартерних операцій. Особливості відображення в обліку експортної та імпортної частин бартерних операцій у зовнішній торгівлі. Спеціальні режими при здійсненні бартерних операцій — застава, гарантія та їх відображення в системі бухгалтерського обліку. Облік балансуєчої (заключної) операції по бартерним контрактам. Оподаткування бартерних операцій.	Участь в обговоренні Практичні вправи Аналіз ситуацій Тести Індивідуальні завдання

№	Тема	Години (Л/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
10.	Особливості обліку інших зовнішньоекономічних операцій.	1/1	Облік лізингових операцій, реекспортних, реімпортних. Облік розрахунків з відрядження за кордон. Облік кредитних операцій: сутність і види кредитування ЗЕД; порядок одержання і погашення банківського кредиту; облік кредитних операцій.	Участь в обговоренні Практичні вправи Аналіз ситуацій Тести Індивідуальні завдання
11.	Облік фінансових інвестицій.	1/1	Загальні принципи здійснення іноземних інвестицій в Україні. Особливості обліку на підприємствах з іноземними інвестиціями. Трансформація вітчизняної бухгалтерської й податкової облікової інформації в фінансову звітність іноземного компаньйона у відповідності з міжнародними стандартами обліку. Організація та регулювання іноземного інвестування в економіку України. Бухгалтерський облік одержаних іноземних інвестицій.	Участь в обговоренні Практичні вправи Аналіз ситуацій Тести Індивідуальні завдання
12.	Звітність суб'єктів ЗЕД	1/1	Відображення в фінансовій звітності інформації про операції, здійснені в іноземній валюті. Звітність підприємств з іноземними інвестиціями. Інші форми звітності.	Участь в обговоренні Практичні вправи Аналіз ситуацій Тести Індивідуальні завдання

Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Засадний Б.А. Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності. - К.: Кондор, 2015. - 286 с.
2. Кадуріна Л.О. Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності: [навч. посібник] / Л.О. Кадуріна. - К.: Видавничий Дім «Слово», 2013. - 288 с.
3. Карпушенко М.Ю. Облік зовнішньоекономічної діяльності: навчальний посібник / М.Ю. Карпушенко. - Харків: Х.Н.У.М.Г. -2014. - 80 с.
4. Ковальчук, Т.Г. Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності: навч. посібник / Т.Г. Ковальчук. — Київ: Ліра-К, 2018. - 216 с.
5. Кравцова О.М. Облік зовнішньоекономічної діяльності: навч. посібник. - Львів: «Магнолія», 2018. - 224 с.
6. Мазуренко В.І., Стаканов Р.Д. Облік зовнішньоекономічної діяльності підприємств: підручник / Київський національний університет ім. Т.Г. Шевченка. - Київ: ДКС центр, 2013. - 348 с.
7. Хрупович С.Є. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навчальний посібник.-Тернопіль, 2017. - 137 с.

Допоміжна література

1. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16.04.1991 р. (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. - 1991. - № 29.
2. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. (зі змінами та доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. - 1999. - № 40.
3. Закон України «Про митний тариф в Україні» від 19.09.2013 р. (зі змінами та доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. - 2014. - №№ 20-21.
4. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань господарських операцій: Затв. наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999р. № 291 (зі змінами та доповненнями) // Офіційний вісник України від 10.01.2012 — 2011 р. - № 102.
5. Інструкція про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій: Затв. наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 р. № 291 (зі змінами та доповненнями) // Офіційний вісник України від 14.01.2000 - 1999 р. - № 52.
6. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Затв. наказом Міністерства фінансів України від 07 лютого 2013 р. № 73 (зі змінами та доповненнями) // Офіційний вісник України. — 2013.
7. Загородній А.Г., Вознюк Г.Л. Зовнішньоекономічна діяльність: Термінологічний словник. - К.: Кондор, 2017. - 168 с.

Методичне забезпечення

1. Облік зовнішньоекономічної діяльності: методичні вказівки та завдання для практичних занять для студентів спеціальності 071 “Облік і оподаткування” /Манухіна М.Ю./ - СНУ ім. В. Даля, 2016.
2. Облік зовнішньоекономічної діяльності: тести та завдання для самостійної і індивідуальної роботи студентів спеціальності 071 “Облік і оподаткування” /Манухіна М.Ю./ - СНУ ім. В. Даля, 2018.

3. Облік зовнішньоекономічної діяльності: методичні вказівки та завдання контрольних робіт для студентів спеціальності 071 “Облік і оподаткування” /Манухіна М.Ю./ - СНУ ім. В.Даля, 2020.

4. Облік зовнішньоекономічної діяльності: комплексні контрольні завдання для заміру знань студентів спеціальності 071 “Облік і оподаткування” /Манухіна М.Ю./ - СНУ ім. В. Даля, 2017.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.rada.gov.ua> - офіційний сайт Верховної Ради України.
2. <http://www.minfin.gov.ua> - офіційний сайт Міністерства фінансів України.
3. <http://sfs.gov.ua/> - офіційний сайт Державної фіскальної служби України.
4. <http://www.bank.gov.ua> - офіційний сайт Національного банку України.
5. <http://www.ukrstat.gov.ua> - офіційний сайт Державного комітету статистики України.
6. <http://www.visnuk.com.ua> - офіційне видання Державної фіскальної служби України «Вісник. Офіційно про податки».
7. <http://dtkk.com.ua> - Український бухгалтерський портал «Дебет - Кредит».
8. <http://www.interbuh.com.ua> - бухгалтерський сервіс «Інтерактивна бухгалтерія».
9. <http://vobu.ua/ukr/newspaper> - газета «Все про бухгалтерський облік».

Оцінювання курсу

Таблиця 1

Бали оцінки за навчальну діяльність - денна форма, 1 семестр

Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7
до 5						

Продовження таблиці

Тема 8	Тема 9	Тема 10	Тема 11	Тема 12	Залік	Сума
до 5	до 5	до 5	до 5	до 5	до 40	до 100

Таблиця 1

Бали оцінки за навчальну діяльність – заочна форма, 1 семестр

Присутність на всіх заняттях	Активність, виконання та захист практичних завдань	Виконання і захист контрольної роботи	Залік (тестування)	Сума
до 10	до 30	до 20	до 40	100

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Студент може пройти певні онлайн-курси, які пов'язані з темами дисципліни, на онлайн-платформах. При поданні документу про проходження курсу студенту можуть бути перезараховані певні теми курсу та нараховані бали за завдання.

Під час виконання завдань студент має дотримуватись політики академічної доброчесності. Запозичення мають бути оформлені відповідними посиланнями. Списування є забороненим.

Завдання і заняття:

Всі завдання, передбачені програмою курсу мають бути виконані своєчасно і оцінені в спосіб, зазначений вище. Аудиторні заняття мають відвідуватись регулярно. Пропущені заняття (з будь-яких причин) мають бути відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. В разі поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо) терміни можуть бути збільшені за письмовим дозволом директора інституту.

Самостійна робота включає в себе теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять, які не ввійшли в теоретичний курс, або ж були розглянуті коротко, їх поглиблена проробка за рекомендованою літературою, а також виконання завдань з метою закріплення теоретичного матеріалу.

Поведінка в аудиторії:

На заняття студенти вчасно приходять до аудиторії відповідно до діючого розкладу та обов'язково мають дотримуватися вимог техніки безпеки.

Під час занять студенти:

- не вживають їжу та жувальну гумку;
- не залишають аудиторію без дозволу викладача;
- не заважають викладачу проводити заняття.

Під час контролю знань студенти:

- є підготовленими відповідно до вимог даного курсу;
- розраховують тільки на власні знання (не шукають інші джерела інформації або «допомоги» інших осіб);
- не заважають іншим;
- виконують усі вимоги викладачів щодо контролю знань.